

Создание комфортной комнаты и другие меры по обеспечению инклюзивности для иностранных обучающихся, а также для других групп меньшинств будут иметь важное значение для создания более инклюзивной академической среды в университете. Следует осуществлять регулярный мониторинг и оценку для оценки эффективности этих инициатив, внося необходимые коррективы по мере необходимости.

Что касается будущих научных работ, то это исследование открывает несколько направлений для дальнейшего изучения. Изучение эффективности различных стратегий вовлечения в усиление поддержки иностранных обучающихся может дать ценную информацию о лучших практиках обеспечения инклюзивности в высшем образовании. Дальнейшие исследования также могут помочь изучить роль образовательных учреждений в формировании отношения общества к иностранным обучающимся, способствующие более широкому обсуждению вопросов инклюзивности в образовании.

Мы считаем, что одной из главных задач высшего образования должно быть создание благоприятной среды для обучения, которая позволит обучающимся процветать и развиваться успешно, что по сути измеримо и важно для нас. Такой подход придаст благополучию обучающейся молодежи тот приоритет, которого оно заслуживает, как с этической, так и со стратегической точки зрения.

Благодарность. Данное исследование ИРН №АР19678139 «Оценка социально-психологических возможностей интенсивного роста благополучия обучающейся молодежи в Западном Казахстане» финансируется Комитетом науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан с 2023 года (руководитель М.М. Книсарина).

Список использованных источников:

1. Указ Президента Республики Казахстан от 19 июня 2019 года No 27. О мерах по реализации предвыборной программы Президента Республики Казахстан «Благополучие для всех! Преемственность. Справедливость. Прогресс». <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U190000027U/history>
2. Исакова А.Т., Мовкебаева З.А., Закаева Г., Айтбаева А.Б., Байтурсынова А.А. Основы инклюзивного образования: учеб. пособие. – Алматы: L-Pride, 2013. – С.280. – книга
3. Байтурсынова А.А. К вопросу о профессиональном развитии педагогов в условиях инклюзивного образования. Особенности развития инклюзивного образования: международный опыт и отечественная практика. Материалы международной научно-практической конференции. Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. – Астана: НАО им. И. Алтынсарина, 2017. – С. 219 – 222 https://kaznpu.kz/docs/ins_pedagogiki_psih/resursni_center/21.09.2017_conference.pdf
4. Alvarado, N.J.M., Chávez, J.R.L., Hernández, D.F., & Caiza, H.F.Q. (2024). Inclusive strategies and public policies for the integration of university students with disabilities and the promotion of their mental wellbeing in academic environments. *Evolutionary Studies in Imaginative Culture*, 9(1), 40–51. <https://doi.org/10.70082/esiculture.vi.1000>
5. Fouda, S. S., Asim, N., Alberto, I., & Irfan, M. (2024). 550 Implement inclusive initiatives at a grassroots level to ensure long-term equality, diversity, and inclusivity in surgery. *British Journal of Surgery*, 111(Supplement_6). <https://doi.org/10.1093/bjs/znae163.036>
6. Lozano, C. S., Brandenberg, K., Wicki, M., Troesch, L. M., & Wüthrich, S. (2023). The effects of accommodations and curriculum modifications on academic performance and perceived inclusion: A prospective longitudinal study among students in Switzerland. *European Journal of Special Needs Education*, 39(3), 399–414. <https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2227527>
7. Ахметова Д.З., Нигматов З.Г., Челнокова Т.А., Юсупова Г.В. и др. Педагогика и психология инклюзивного образования: учебное пособие. – Казань: Изд-во «Познание» Института экономики, управления и права, 2013. – С.255. https://kpfu.ru/staff_files/F821861577/Pedagogika.i.psihologiya.pdf

ӘОЖ 373.1

МЕКТЕПТІҢ ЖАҒЫМДЫ МӘДЕНИЕТІН ДАМУ

Кудайбергенов Д.Н.

Мәлік Ғабдуллин атындағы №70 жалпы білім беретін орта мектебі, Ақтөбе, Қазақстан

Мәдениет – бұл ортақ құндылықтар мен ұстанымдар. Біз бәріміз белгілі бір нәрселерді ұстанамыз: кейбірі жалпы, кейбірі ерекше, кейбірі бірегей, кейбірі қатаң ұстанатын, кейбірі болжалдайтын. Дегенмен, адамдардың қалыптасқан топтары арасында келісімге келгеннен кейін

құндылықтар мен ұстанымдарды алмаса бастаймыз. Өйткені қандай да болмасын ұйым адамдарға қызметтес болуға, өзара қарым-қатынас орната отырып, жалпы ұстанымдар мен көзқарастарды қалыптастыруға ықпал етеді. Осы жағдайда ғана мектеп пайымдауын, миссиясын, стратегиялық мақсаттарды жүзеге асыруға мүмкіндік аламыз.

Мектеп - білім берудің ғана емес, сонымен қатар тұлғаның әлеуметтік және рухани қалыптасуының маңызды ортасы. Осы тұрғыдан алғанда, мектептің ішкі атмосферасы, яғни оның мәдениеті, оқушылардың оқу үлгеріміне, тәртібіне және жалпы даму деңгейіне тікелей әсер етеді. Жағымды мектеп мәдениеті - оқушылар мен мұғалімдер арасындағы сенім, ынтымақтастық және құрметке негізделген орта.

Мектеп мәдениеті дегеніміз не? Мектеп мәдениеті — бұл мектеп қауымдастығының (оқушылар, мұғалімдер, ата-аналар, әкімшілік) ортақ құндылықтары, сенімдері, дәстүрлері және мінез-құлқ үлгілері. Ол формалды ережелермен қатар, бейресми қарым-қатынас пен моральдық ахуалды да қамтиды.

Жағымды мектеп мәдениетінің негізгі белгілері:

1. Қауіпсіз және қолайлы орта – Оқушылар өзін қауіпсіз сезінетін, еркін ой айтып, қателесуден қорықпайтын жағдай жасалған.

2. Ынтымақтастық – Мұғалімдер мен оқушылар арасында серіктестік қарым-қатынас орнаған.

3. Құрмет пен сенім – Әрбір адамның пікірі ескеріліп, тең құқықтылық сақталады.

4. Мотивация мен қолдау – Жетістіктер мадақталып, әр оқушының қабілетін ашуға жағдай жасалады.

5. Ашық коммуникация – Проблемалар мен ұсыныстар ашық талқыланатын орта бар. Жағымды мәдениетті қалыптастыру жолдары:

1. Мұғалімнің көшбасшылығы. Мұғалімдер - мектеп мәдениетінің айнасы. Олардың кәсібилігі, әділдігі, балаға деген мейірімі – ортақ құндылықтардың қалыптасуына ықпал етеді.

2. Мектепшілік ынтымақтастық. Бірлесе жұмыс істеу, ұжымдық жобалар, тәрбие сағаттары мен пікірталастар ұжымды біріктіреді.

3. Ата-анамен серіктестік орнату. Ата-аналар да мектеп мәдениетінің белсенді мүшесі болуы тиіс. Ашық есік күндері, жиналыстар мен кері байланыс жүйесі бұл бағытта тиімді.

4. Оқушылардың өзін-өзі басқару жүйесі. Мектеп өміріне оқушыларды қатыстыру олардың жауапкершілік сезімін арттырып, өздерін маңызды сезінуіне мүмкіндік береді.

5. Жағымды дәстүрлерді енгізу. Апталық тақырыптар, достық күндері, марапаттау рәсімдері – мұның бәрі жағымды эмоциялар қалыптастырып, ұжымды біріктіреді.

Сонымен мектеп мәдениеті дегеніміз – білім беру үдерісі субъектілерінің мінез-құлқын басқаруға және ұйымның сапалы қайта құрылуына мүмкіндік беретін негізгі құндылықтар мен түсініктер, ресми және бейресми ережелер, нормалар, іс-әрекеттер, дәстүрлер мен сенімдер, қарым-қатынастар жүйесі болып табылады.

Психологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, оқушылар мен мұғалімдер өз ойларын ашық айтып, қателесуден қорықпайтын орта құру. Сыйластыққа негізделген қарым-қатынас, әр оқушы мен мұғалімнің жеке ерекшеліктерін құрметтеу, төзімділік пен түсіністікке тәрбиелеу. Оқушының тұлғалық дамуына жағдай жасау, шығармашылық, көшбасшылық, жауапкершілік қабілеттерін дамытуға мүмкіндік беру, жетістігін мойындап, мотивация беру. Ұжымдық жұмыс пен серіктестік, командалық жобалар, бірлескен іс-шаралар ұйымдастыру, мұғалімдер, ата-аналар, оқушылар арасындағы тығыз байланыс орнату.

Эмоциялық қолдау көрсету, стрестен қорғау.орытындылай келе, мектептің жағымды мәдениетін дамыту"дегеніміз - оқу ордасында барлық қатысушылар (оқушылар, мұғалімдер, ата-аналар, әкімшілік) арасындағы өзара құрметке, сенімге, ынтымақтастыққа, қауіпсіздік пен қолдауға негізделген жағымды ахуалды қалыптастыру және нығайту процесі. Жағымды мектеп мәдениетін қалыптастыру - үздіксіз жүретін үдеріс. Бұл бағыттағы әрбір қадам оқушының жан-жақты дамуына, мұғалімнің кәсіби өсуіне және жалпы қоғамдағы білім сапасының артуына ықпал етеді. Ең бастысы - әрбір бала мектепке қуана келіп, сеніммен, қызығушылықпен оқитын орта қалыптастыру

Әрбір бала мектепке қуана келіп, өзін бағалы, қажетті, қорғалған сезінуі керек. Ал мұғалімдер өз еңбегінің бағаланатынын сезініп, шабытпен жұмыс істеуі маңызды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Сейталиева, Қ. Педагогикалық мәдениет негіздері. – Алматы: Рауан баспасы. 2019
2. Қалиев, С., Мұқанов. Білім беру жүйесіндегі тәрбие процесі. – Астана: Фолиант. 2020

УДК 373.3

ИНФОРМАЦИОННАЯ ГРАМОТНОСТЬ КАК КЛЮЧЕВОЙ НАВЫХ XXI ВЕКА: ТЕНДЕНЦИИ ЕЕ ФОРМИРОВАНИЯ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ КАЗАХСТАНА.

**Колмагорова М.А., Сарсекеева Ж.Е. Карагандинский университет имени академика Е.А.
Букетова, Караганда, Казахстан**

В современном мире, где цифровые технологии стремительно проникают во все сферы жизни, система образования сталкивается с необходимостью адаптации к новым реалиям. Цифровая трансформация становится не просто трендом, а ключевым фактором конкурентоспособности и устойчивого развития любой страны. В Казахстане, с его богатым культурным наследием и стремлением к инновациям, вопрос цифровой трансформации образования приобретает особую актуальность.

В связи с этим, в современном информационном пространстве, характеризующемся быстротой распространения, противоречивостью и иногда негативным характером информации, особенно важно формировать у детей навыки информационной безопасности. Часто обучающимся приходится выполнять упражнения, требующие от них умения разбираться в большом объеме информации и выбирать материал, соответствующий заданной теме. Младшему школьнику сложно самостоятельно выполнить такие задания, поэтому он обращается за помощью к взрослым. Поэтому возникает вопрос: как научить самостоятельно использовать большой объем информации в своих интересах? Это требует пересмотра содержания образования и внедрения новых элементов, связанных с обучением информационной безопасности, а также изменения структуры, содержания, методов и форм обучения и воспитания [1].

Для решения этой проблемы необходимо подробно разобраться в определении таких понятий, как «грамотность», «информация», «информационная грамотность».

Первое понятие - «грамотность». Т.Г. Каленникова рассматривала её, как степень владения человеком навыками чтения и письма в соответствии с грамматическими нормами родного языка [2].

Следующее понятие – это «информация». В трактовке Ю.А. Белевской данное понятие рассматривается на основе критериев объективности и субъективности ее содержания. Понимая информацию как "определенные знания", она отмечает информацию как «одну ценностную меру по отношению к внешнему, объективному, миру, и другую ценностную меру- по отношению к получателю, обладающему определёнными и конкретными накопленными им знаниями, ставящему определённые познавательные цели и задачи» [3]. Иными словами, содержание информации определяется исходя из учёта её свойств некой двойственности, обуславливающей объективное и субъективное формирование её содержания.

Последнее понятие- «информационная грамотность». Н.И. Гендина пишет, что это набор компетенций и навыков обучающихся, позволяющих им обнаруживать, оценивать выбирать нужную информацию и использовать её, создавать новую информацию и обмениваться ею [4].

Информационная грамотность подразумевает не только умение находить и использовать информацию, но и способность критически ее анализировать, осмысленно извлекать знания и применять их в различных сферах жизни. В условиях бурного развития цифровых технологий, когда информация доступна в невероятных объемах, особенно важно научить младших школьников дифференцировать источники, понимать их значимость и корректность, а также формировать у них навыки безопасной работы в интернете.

Первым шагом в формировании информационной грамотности является привитие обучающимся навыков поиска информации. Умение задавать правильные вопросы, использовать различные источники - от книг до интернет-ресурсов - становится фундаментальным. Это требует от учителей внедрения в образовательный процесс элементов информационного поиска. Уроки могут быть построены так, чтобы обучающиеся учились формулировать запросы, оценивать найденную информацию на предмет ее достоверности и актуальности.

Кроме того, важно развивать критическое мышление у младших школьников. Они должны учиться не только воспринимать информацию, но и осмысленно ее анализировать. Это включает в себя умение выделять главное, делать выводы и формулировать собственное мнение. В этом